

Reactie sectorkamer Specialistisch vakmanschap

14 september 2015

In het wetsvoorstel 'Recht op toelating bij mbo-instelling voor aankomend studenten' wordt geregeld dat jongeren niet meer onterecht of om onduidelijke redenen geweigerd kunnen worden wanneer zij zich aanmelden voor een mbo-opleiding op niveau 2, 3 of 4 en voldoen aan de vooropleidingseisen. Zij krijgen het recht op toelating. Het voorstel regelt tevens een vaste landelijke aanmelddatum in het mbo en geeft aankomend mbo-studenten recht op een studiekeuzeadvies. Dit wetsvoorstel beoogt de overgang van voortgezet onderwijs naar het mbo te verbeteren.

De sectorkamer Specialistisch vakmanschap van SBB is voorstander van het goed voorbereiden van jongeren op een positie op de arbeidsmarkt en de samenleving en ondersteunt de doelstellingen van het wetsvoorstel volledig, namelijk de overstap van jongeren naar het mbo goed te laten verlopen, daarbij de positie van de student te versterken en voortijdige schooluitval te voorkomen en bestrijden. In het wetsvoorstel wordt een drietal maatregelen aangekondigd. Onze reactie ziet op de derde maatregel: het recht op toelating.

Afwijzing bij inschrijving/toelating vermindert weliswaar motivatie, het zelfvertrouwen en de kans op een passende baan, zoals in de MvT wordt genoemd, maar we moeten voorkomen dat we hierin doorslaan en juist het tegenovergestelde bereiken. Voorkomen moet worden dat jongeren door deze wet toegelaten móeten worden tot een opleiding waarvoor zij naar objectieve maatstaven niet geschikt zijn. Bij sommige opleidingen, denk bijvoorbeeld in het gebied van specialistisch vakmanschap, geeft het vmbo-diploma immers onvoldoende zicht op noodzakelijke competenties en kwaliteiten, terwijl ook niet elke student zich zal laten weerhouden door een deskundig afwijzend advies. Vooral talent voor specialistisch vakmanschap is van belang. Ook bij de student die vanwege het recht op toelating wel kan beginnen maar de eindstreep niet haalt, verminderen uiteindelijk de motivatie, het zelfvertrouwen en de kans op een passende baan. De regeling rond "aanvullende eisen" (artikel 8.2.2.a), met de aanwijzing van betreffende opleidingen (of worden kwalificaties bedoeld?) in een ministeriële regeling en jaarlijks door het bevoegd gezag van de onderwijsinstelling vast te stellen selectiecriteria en –procedure, lijkt een bureaucratische oplossing voor dit probleem.

De sectorkamer meent bovendien dat het wetsvoorstel onvoldoende rekening houdt met het specifieke karakter van specialistisch vakmanschap en de vaak daarbij behorende vakinstellingen. Deze scholen hebben over het algemeen een beperkt opleidingsaanbod en een beperkte capaciteit. Zij hebben niet de mogelijkheid om studenten bij tekortschieten op de aanvullende eisen, door te verwijzen naar andere sectoren binnen de school. Dit voorstel zal leiden tot nadelige effecten voor de vakinstellingen. Denk hierbij aan kwaliteitsverlies, nivellering en hogere uitval.

Vanwege zowel de belangen van de student als de nadelige effecten voor vakinstellingen, zouden voor specifieke opleidingen en vakinstellingen specifieke instroomeisen, bijvoorbeeld in de vorm van een toelatingsexamen, mogelijk moeten zijn, zonder de plicht afgewezen studenten een andere opleiding binnen dezelfde onderwijsinstelling aan te bieden.

De sectorkamer verzoekt daarom een zorgvuldige belangenafweging te maken tussen het recht op toelating en het voorkomen van voortijdig schooluitval. De sectorkamer kijkt uit naar het definitieve wetsvoorstel.

Marc Otto, voorzitter en Margret Hoekenga-Idema, vice-voorzitter
sectorkamer Specialistisch vakmanschap SBB